

**Q. T. Mustafayev, N. A. Sadıqova,
A. T. Məmmədov, F. Z. Qarabəyli**

ONURĞALI HEYVANLARIN EKOLOGİYASI

(Ali məktəblər üçün dərslik)

Bakı-2011

MÜNDƏRİCAT

Redaktordan	7
Kursun qısa tarixi	9
I FƏSİL. ONURĞALI HEYVANLARIN EKOLOGİYASININ ƏSAS ANLAYIŞLARI	13
Ekoloji nəzəriyyə ilə təcrübənin vəhdəti	18
II FƏSİL. ONURĞALILARIN EKOLOGİYASININ MÜASİR PROBLEMLƏRİ	42
III FƏSİL. ONURĞALILARIN MƏNŞƏYİ VƏ EKOLOJİ TƏKAMÜLÜ	54
3.1. Su onurğalılarının mənşəyi və ekoloji təkamülü	55
Dəyirmiəgzillər	55
Balıqlar	56
Suda-quruda yaşayanlar	59
3.2. Quru onurğalılarının mənşəyi və ekoloji təkamülü	60
Sürünənlər	60
Homoyoterm heyvanların əmələ gəlməsi	61
Quşlar	64
Məməlilər	66
IV FƏSİL. ONURĞALI HEYVANLARIN COĞRAFI YAYILMASININ EKOLOJİ ASPEKTİ	69
4.1. Su onurğalılarının coğrafi yayılmasının ekoloji aspekti	70

Dəyirmiağzlılar	70
Balıqlar	70
Suda-quruda yaşayanlar	73
4.2. Quru onurğalılarının coğrafi yayılmasının ekoloji aspekti	74
Sürünənlər	74
Quşlar	76
Məməlilər	78
V FƏSİL. AZƏRBAYCANIN ZOOCOĞRAFIYASI.....	80
Dəyirmiağzlılar	86
Sümüklü balıqlar	87
Amfibilər	90
Sürünənlər	92
Quşlar	96
Məməlilər	101
Müqayisəli obyektiv qiymətləndirmə.....	106
5.1. Azərbaycanın zoocoğrafi-ekoloji səciyyəsi	129
VI FƏSİL. ONURĞALI HEYVANLARIN DAVRANIŞI VƏ HƏYAT TƏRZİ	150
6.1. Su onurğalılarının davranışı və həyat tərzisi.....	154
Dəyirmiağzlılar	154
Qığırdaqlı balıqlar	156
Sümüklü balıqlar	157
Suda-quruda yaşayanlar	159
6.2. Quru onurğalılarının davranışı və həyat tərzisi...	161
Sürünənlər	161
Quşlar	163
Məməlilər	171

VII FƏSİL. ONURĞALI HEYVANLARIN EKOLOJİ QRUPLARI.....	178
7.1. Su onurğalılarının ekoloji qrupları	178
Balıqlar	178
Suda-quruda yaşayanların ekoloji qrupları	194
7.2. Quru onurğalılarının ekoloji qrupları	203
Sürünənlərin ekoloji qrupları	203
Quşların ekoloji qrupları	211
Məməlilərin ekoloji qrupları	256
VIII FƏSİL. ONURĞALI HEYVANLARA ƏHALİNİN TƏSİRİ.....	280
8.1. Su onurğalılarının əhalinin təsiri	280
Balıqlar	280
Suda-quruda yaşayanlar	283
8.2. Quru onurğalılarının əhalinin təsiri	285
Sürünənlər	285
Quşlar	287
Məməlilər	291
IX FƏSİL. AZƏRBAYCANDA LOKAL MƏSKUNLAŞMIŞ ONURĞALI HEYVANLAR	294
9.1. Aborigen növlər.....	294
X FƏSİL. ONURĞALI HEYVANLARDAN SƏMƏRƏLİ İSTİFADƏ VƏ ONLARIN QORUNMASI.....	302
10.1. Su onurğalılarının səmərəli istifadəsi və qorunması	304
Balıqlar	304
Suda-quruda yaşayanlar	308

10.2. Quru onurğalılarının səmərəli istifadəsi və	
qorunması	310
Sürünənlər	310
Quşlar	312
Məməlilər	321

XI FƏSİL. ONURĞALI HEYVANLARIN

AZƏRBAYCANA İNTRODUKSİYASI 333

Təvsiyə olunan ədəbiyyat	338
Əlavə ədəbiyyat.....	339